

Sygn. akt I PZ 32/10

POSTANOWIENIE

Dnia 7 grudnia 2010 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec (przewodniczący)

SSN Zbigniew Korzeniowski

SSN Roman Kuczyński (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa R. Ś.

przeciwko S. T.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 7 grudnia 2010 r.,

zażalenia powoda na postanowienie Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i

Ubezpieczeń Społecznych w K.

z dnia 20 maja 2010 r.,

uchyla zaskarżone postanowienie.

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 20 maja 2010 r. Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w K. w sprawie z powództwa R. Ś. przeciwko S. T. - o zapłatę - odrzucił apelację powoda od wyroku Sądu Rejonowego - Sądu Pracy w W. z dnia 29 stycznia 2010 r.

Postanowienie to powód zaskarżył zażaleniem, w którym zarzucił naruszenie art. 130² § 5 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie i przyjęcie, iż obowiązek opłaty nie powstał na skutek sprawdzenia przez Sąd wartości przedmiotu sporu (zaskarżenia).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jest uzasadnione. Skarżący trafnie powołuje się na art. 130² § 5 k.p.c., gdyż przepis ten ma zastosowanie, a został bezzasadnie pominięty przez Sąd drugiej instancji przy wydaniu zaskarżonego postanowienia. W niniejszej sprawie powód złożył apelację w dniu 15 marca 2010 r., od której została uiszczona opłata podstawowa w wysokości 30 zł. Sąd pierwszej instancji w uzasadnieniu wyroku wskazał, iż wartość przedmiotu sporu wyniosła 45.897 zł. Powód wskazał w apelacji jako przedmiot zaskarżenia kwotę 44.914,74 zł. Sąd drugiej instancji w piśmie z dnia 31 marca 2010 r. wezwał powoda do wskazania sposobu ustalenia wartości przedmiotu zaskarżenia przez oznaczenie jakie świadczenia i w jakiej wysokości stanowiły podstawę do oznaczenia wartości przedmiotu zaskarżenia wskazanej w apelacji, z wykazaniem wartości w walucie w jakiej świadczeń tych dochodził w pozwie i w polskich złotych; po przeliczeniu waluty według średniego kursu NBP z daty wniesienia pozwu, pod rygorem ustalenia wartości przedmiotu zaskarżenia przez Sąd. Pełnomocnik powoda odpowiadając na wezwanie Sądu wskazał trzy możliwe warianty obliczenia wartości przedmiotu zaskarżenia i wskazał trzy wartości:- na dzień 2 lutego 2009 r. (kwota 52.575,84 zł); na dzień 5 lutego 2009 r. (kwota 54.802,63 zł); na dzień 24 lutego 2009 r. (kwota 55.200,62 zł).

Mając powyższe okoliczności na uwadze wskazać należy, że przepis art. 130² k.p.c., wprowadzony do kodeksu postępowania cywilnego z dniem 2 marca 2006 r. przez art. 126 pkt 12 u.k.s.c., nałożył na strony reprezentowane przez zawodowych pełnomocników procesowych (adwokatów, radców prawnych i rzeczników patentowych) obowiązek samoobliczania opłat należnych Skarbowi Państwa od pism procesowych wnoszonych w sprawach cywilnych. W związku z tym pisma procesowe podlegające opłacie sądowej - w szczególności wymienione w art. 3 ust. 2 u.k.s.c. (między innymi apelacja) - wnoszone przez profesjonalnych pełnomocników powinny być należycie opłacone przez uiszczenie opłaty stałej, stosunkowej albo podstawowej w wysokości wskazanej w art. 13, art. 14, art. 18-21 oraz art. 22-76 u.k.s.c. Nieopłacenie lub nienależyte opłacenie pisma procesowego od wskazanej przez stronę wartości przedmiotu sporu powoduje obowiązek przewodniczącego jego zwrotu bez uprzedniego wzywania o uiszczenie należnej opłaty (art. 130² § 1 k.p.c.). Uiszczenie nienależytej opłaty, obliczonej od wskazanej przez stronę wartości przedmiotu zaskarżenia, od środków odwoławczych lub

zaskarżenia (apelacji, zażalenia, skargi kasacyjnej, skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, sprzeciwu od wyroku zaocznego, zarzutów od nakazu zapłaty, skargi na orzeczenie referendarza sądowego) prowadzi do ich odrzucenia przez sąd (art. 130² § 3 k.p.c.).

Jednakże regulacje te nie mają zastosowania, gdy obowiązek uiszczenia opłaty stosunkowej powstał na skutek sprawdzenia przez sąd wskazanej przez stronę wartości przedmiotu sporu lub wartości przedmiotu zaskarżenia (art. 130² § 5 k.p.c.). Określenie (wskazanie) przez stronę wartości przedmiotu sporu (zaskarżenia) należy do wymagań formalnych pisma procesowego (art. 126¹ § 1 k.p.c.) wówczas, gdy od tej wartości zależy właściwość rzeczowa sądu, wysokość opłaty sądowej lub dopuszczalność środka odwoławczego, a przedmiotem sprawy nie jest oznaczona w piśmie kwota pieniężna. Sąd nie podejmie żadnej czynności procesowej na skutek pisma, od którego nie została uiszczona należna opłata (art. 126² § 1 k.p.c.). Niewskazanie przez stronę wartości przedmiotu sporu (zaskarżenia) jest brakiem formalnym pisma procesowego, podlegającym usunięciu w trybie określonym w art. 130 § 1 k.p.c. Ten tryb powinien być stosowany zarówno, gdy strona występuje w procesie samodzielnie, jak i gdy jest reprezentowana przez zawodowego pełnomocnika. Niewskazanie wartości przedmiotu sporu (zaskarżenia) nie jest bowiem objęte art. 130² k.p.c. Podkreślić należy, że w art. 130² § 1 i art. 130² § 3 k.p.c. wyraźnie stwierdzono, iż opłata ma zostać uiszczona w wysokości obliczonej od „wskazanej przez stronę” wartości przedmiotu sporu (zaskarżenia). Oznacza to, że niedopuszczalne jest zastosowanie sankcji określonych w tych przepisach, jeśli strona nie wskazała (gdy jest to niezbędne - art. 126¹ § 1 k.p.c.) wartości przedmiotu sporu (zaskarżenia) i nie została uprzednio wezwana do jej określenia. Wartość przedmiotu sporu (zaskarżenia) jest ustalana na zasadach określonych w art. 19-24 k.p.c. W sprawach o roszczenia pracowników dotyczących nawiązania, istnienia lub rozwiązania stosunku pracy wartość przedmiotu sporu powinna być określona według reguł z art. 23¹ k.p.c. Obowiązkiem strony jest podanie w piśmie procesowym wartości przedmiotu sporu (zaskarżenia) zgodnie z tymi zasadami, a sąd (przewodniczący) powinien obowiązek ten wyegzekwować. Jeśli strona wskaże wartość przedmiotu sporu (zaskarżenia) wbrew zasadom określonym w art. 19-24

k.p.c., sąd powinien sprawdzić wartość przedmiotu sporu (zaskarżenia) i ustalić ją w prawidłowej wysokości (art. 25 k.p.c.). Dotyczy tego także art. 130² § 5 k.p.c. Przepis ten wyraźnie stanowi o „sprawdzeniu przez sąd wskazanej przez stronę wartości przedmiotu sporu lub zaskarżenia”. Jeżeli więc strona (także reprezentowana przez fachowego pełnomocnika) w ogóle nie wskazuje w apelacji wartości przedmiotu zaskarżenia (a jest to niezbędne) to w pierwszej kolejności należy wezwać ją o uzupełnienie tego braku. Gdy wskazana przez stronę (samodzielnie lub na wezwanie) wartość przedmiotu zaskarżenia budzi wątpliwości, należy dokonać jej sprawdzenia. Po takiej czynności i ustaleniu innej wartości przedmiotu zaskarżenia, co powoduje uznanie, że apelacja nie została należycie opłacona, nie jest już możliwe zastosowanie art. 130² § 3 k.p.c. i powinien mieć zastosowanie art. 130 § 1 i art. 370 k.p.c. Nie jest więc w takim przypadku możliwe odrzucenie apelacji bez wezwania o uzupełnienie opłaty, gdyż art. 130² § 5 k.p.c. jednoznacznie wyłącza stosowanie art. 130² § 3 k.p.c., a nie ma podstaw do przyjęcia reguł podobnych do odrzucenia skargi kasacyjnej ze względu na wartość przedmiotu zaskarżenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 12 marca 1997 r., II UKN 32/97, OSNAPiUS 1997 nr 20, poz. 408 oraz z dnia 17 listopada 1997 r., I PKN 430/97, OSNAPiUS 1998 nr 17, poz. 512). Apelacja jest bowiem dopuszczalna bez względu na wartość przedmiotu zaskarżenia, a art. 130² § 3 k.p.c. nie wprowadza „innej przyczyny niedopuszczalności apelacji” w rozumieniu art. 370 k.p.c., lecz szczególną sankcję za nienależyte jej opłacenie.

Odnosząc powyższe uwagi do sytuacji procesowej występującej w rozpoznawanej sprawie, należy stwierdzić, iż zobowiązanie do wskazania sposobu ustalenia wartości zaskarżenia skierowane przez Sąd drugiej instancji było czynnością związaną ze sprawdzeniem przez ten Sąd wartości przedmiotu sporu. Oznacza to, że obowiązek uiszczenia opłaty powstał na skutek sprawdzenia przez Sąd wskazanej przez powoda wartości przedmiotu zaskarżenia, co wykluczało możliwość zastosowania art. 130² § 3 k.p.c.

Z tych względów zaskarżone postanowienie podlegało uchyleniu na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c.